XXV.II.

384

Σὺν Θεῷ.

DE EMPTIONE VENDITIONE

DISPUTATIO,

QVAM

Authoritate & permiſſu Nobiliſſimi ac Ampliſſimi JCtorum Ordinis in Celeber. ac Illuſtri Salanâ,

PRÆSIDE

Dn. EMMERICO Pfefferkorn CRUCISB: TYRIGETA,

Amicæ examinationi ſubjiciet

LAURENTIUS HELMSTORFFIUS, MÜLHUSIO-THURINGUS.

Ad diem 30. Julii, horis & loco deſtinatis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

JENÆ

EX OFFICINA TYPOGRAPH. JOHANN BEITHMANNI,

ANNO CIↃ IↃ CXVIII.

VIRIS

Nobilitatis laude conſpicuis, Magnificis,
Ampliſſ. Conſultiſſ. multarumq́; rerum longo
ac diuturno uſu experientiſſimis,

Dn. JUSTO von Helmſtorff J.U.D.
& Comiti Palatino, nec non Reverendiſs. ac
Potentiſs. Electoris Moguntinenſis Conſiliario
intimo, & Scabinatus, qui eſt Erffordiæ,
Aſſeſſori laudatiſſimo;

Dn. CHRISTOPHORO KUNEMUNDO, Liberæ ac Imperialis Mülhuſinæ civitatis
Conſuli meritiſſimo, & JCto celeberrimo,

Dn. CHRISTIANO OHEMIO J.U.D.
& ejuſdem civitatis Mülhuſinæ
Senatori digniſſimo,

Mecœnatibus, Favitoribus, Amicis,
& Cognatis ſuis omni obſervantiæ
cultu ſuſpiciendis,

Hoc exercitium Juridicum

In debitæ obſervantiæ & incepti
ſtudii teſtimonium

D. D. & O.

Laurentius Helmſtorffius, Reſp.

THESIS I.

EMptio-venditio a eſt contractus b ex conſenſu c de re certo precio habenda d.

a) Qui contractus unus eſt, *arg. eorum, quæ tradit Treutl. 1. diſp. 29. th. 1. lit. a. in fin.* unde rectè diſtinguitur inter conſiderationem emptionis-venditionis correlativam, & rerum atque perſonarum, quæ in ſe diſtinctæ ſunt & ſubjecto differunt. Qui enim rem tradit, venditor; qui precium dat, emptor dicitur, licet nō negetur emendi verbum poni interdum pro vendendi *l. un. C. ſi ſerv. extr. ſe emi mand. l. 7. §. 4. ff. pro empt.* & contra verbum vendendi pro emendi *l. 34. ff. de contrab. empt.* quemadmodum etiam nomina actionum empti & venditi inter ſe confunduntur, *ut in l. Julianus. 13. §. ſi Procurator. in fin. ff. de act. empt. l. ſed hoc 26. ff. de evict. l. in conventione. C. de pact. Robert. 1. animad. 8. Vult. 1. J. R. 35. n. 5. Diff. Cujac. 9. obſ. 15.* Emptio-venditio v. ad ll. 12. tabb. relata, omnem alienationem earum rerum, quæ ſunt in commercio, complectitur *l. 29. §. 1. ff. de ſtat. lib.* non quidem vi ac proprietate ſua, *arg. l. 1. ff. de contrab. empt. l. 1. §. ult. l. 7. §. 1. ff. de pact. l. 1. in pr. ff. de rer. permut.* ſed vel ob intentionem legislatorum, qui ſæpè ſolebant præcipuam aliquam ſpeciem ponere, ut in reliquis ſpeciebus, in quibus diverſitatis ratio nulla appareret, idem jus eſſe ſubindicarent, *Bronchorſt. 2. aſſ. 61.* vel ideò, quod olim omnis alienatio per imaginariam venditionem, quæ per æs & libram fiebat, celebraretur, *§. 6. ibiq; Theoph. Inſt. quib. mod. patr. pot. ſolv. §. ſed ut 1. Inſt. de teſtam. ord. Treutler. 1. diſp. 28. th. 1. lit. b. Mejer. ad tit. ff. de contrab. empt. th. 2.* *b)* jurisgentium *l. 1. in fin. ff. d. tit.*

l. jurisgentium. 7. in pr. ff. de pact. nominatus *d. l. jurisgentium. 7. §. 7. l. 3. & trib. ſeqq. ff. de contrab. empt.* bonæ fidei *l. 1. l. 3. ff. eod. arg. §. actionum. 28. Inſt. de actionib. Weſenb. in Parat. ff. de contrab. empt. n. 2. c)* Quia in emptione-venditione non deſideratur rei interventus, *in pr. Inſt. de empt. & vend.* Utcunq; enim merx tradita non eſt, nec precium numeratum, ſi tamen utrinque conventum eſt, naſcitur ſtatim obligatio, & alter alteri obligatur naturaliter & civiliter, primum venditor, ut rem venditam tradat emptori, deinde emptor, ut numeret venditori precium, *Mynſ. ad d. pr. nu. 6. d) l. 2. §. ſine precio. 1. ff. de contrab. empt. l. 8. ff. de pericul. & commod. rei vend. l. 8 ff. de evict. Vult. 1. J. R. 35.*

THESIS II.

Cauſa efficiens remota emptionis-venditionis eſt jusgentium a: *proxima conſenſus ſive voluntas emendi & vendendi* b *eorum, qui emere & vendere poſſunt* c.

a) l. 4 §. eſt autem. 2. ff. de contrab. empt. l. 5 ff. de J. & J. l. 7. in pr. & §. 1. ff. de pact. §. ſed jus. 2. Inſt. de jur. nat. gent. & civ. Origo ſiquidem ejus à permutatione, in ſpecie ſic dicta, cœpit. Olim enim non ita erat nummus, neque aliud merx aliud precium vocabatur, ſed unuſquisque ſecundum neceſſitatem temporum ac rerum utilibus inutilia permutabat: Verùm quia nec ſemper, nec facilè concurrebat, hoc eſt, uſu veniebat, ut cum tu haberes, quod ego deſiderarem, mihi invicem præſtò eſſet, quod tu accipere velles, neque res hinc inde extarent æqualis precii & proportionis, ſine quâ æqualitate rerum permutatio conſtitui nequit, neceſſum fuit inveniri medium, quod vice rerum eſſet, & quædam quaſi menſura & ponderatio, quæ pro varietate poſſet & augeri & minui, *Ariſtot. 1. Polit. 6. & 5. Ethic. 5.* Electa eſt igitur materia, cujus publica ac perpetua æſtimatio difficultatibus permutationum æqualitate quantitatis ſubveniret, eaque materia, formâ publicâ percuſſa, uſum dominiumque non tàm ex

ſubſtantia

ſubſtantia, hoc eſt materia, quàm ex quantitate, hoc eſt, æſtimatione quantitatis & forma p̃beret, nec ultra merx utrumque, ſed alterum precium vocaretur *l. 1. in pr. & ibi Weſenb. in Parat. n.3. ff. de contrab. empt.* b) *l. 1. §. 2. l. 9. ff. eod. in princ. Inſt. de empt. & vend. t. t. Inſt. de oblig. ex conſenſ. Mynſ. ad d. pr. Inſt. de empt. & vend. nu. 7.* c) ubi ſciendum, cum emptio-venditio ſit ex genere permiſſorum, omnibus eam contrahere licere, niſi expreſsè reperiantur prohibiti, *arg. l. 28. §. 2. ff. ex quib. cauſ. major. l. 43. §. 1. ff. de procurat. l. 1. §. 1. ff. de teſtib. Mejer. ad tit. ff. de contrab. empt. th. 7.* vel natura, ut infans, furioſus, & ſimiles *l. 2 C. d. t. l 2. §. 16 ff. pro empt. l. 40. ff. de R. J.* vel lege, ut pater & filius *l 2. ff. de contrab. empt.* niſi in caſtrenſi peculio, ubi filiusfam. pro patrefam. habetur, *d. l. 2. & ibi Gothofr. in not. l. 2. ff. de SCto Macedon.* & in adventitio, cujus uſusfr. patri non acqiritur, *l. ult. §. 5. verſ. filius autem. C. de bon. quæ lib.* tutor & pupillus *l. 34. §. fin. ff. de contrab. empt.* niſi *juxta l. 5. C. eod. l. 5. §. 2. & 4. ff. de auctor. tutor.* medicus & ægrotus tempore morbi *l. 3. ff. de extraord. cognit. l. 9. C. de profeſſ. & medic. Treut. 1. diſp. 28. th. 3.*

THESIS III.

Merx a *ſunt omnes res, quæ in commercio hominum exiſtunt* b, *non tantùm corporales, ſed & incorporales* c, *etiam univerſales* d, *futuræ* e, *alienæ* f, *& quidem unà cum ſuis acceſſionibus* g, *ita ut transferatur in emptorem cauſa dominii & vacua poſſeſſio* h.

a) Mercis vocab. duobus modis accipitur, anguſtè pro re duntaxat mobili *l. mercis 66. ff. de V. S.* excluſis etiam mancipiis *l. 207. ff. eod.* & latè pro re quacunque venali, *ut in l. 1. in pr. ff. de contrab. empt. l. 1. in pr. ff. de rer. permut. Gœdd. ad d. l. mercis 66. nu. 4. & 5.* b) *l. ſi in emtione 34. §. omnium. 1. ff. de contrab. empt. l. ult. C. de reb. alien. non alienand.* Nam quæ extra commercium ſunt, earum nulla venditio, ut ſunt res ſa-

cræ, religioſæ, publicæ, liber homo, *l. 6. in pr. l. 22. l. 24. l. 34. §. 2 l. 51. l. 70. ff de contrab. empt. arg. §. nullius. 7. Inſt. de rer. div. l. 1. in pr. l. 6. §. 2. ff. eo.* niſi ab ignorante emantur, quo caſu in hoc duntaxat valet harum rerum venditio, ut habeat actionem deceptus emptor *l. 4. l. 34. §. 2. l. 70. l. qui officii 62. ff. de contrab. empt. Weſenbec. in Parat. ff. eod. num. 7.* *c)* Ut nomina & actiones, etiam invitis & ignorantibus debitoribus, *l. 3. C. de hered. vel action. vendit.* ſive realis ſive perſonalis actio ſit *l. fin. C. eod.* ſive purè ſive ſub conditione debeatur, *l. 17. ff. eod.* modò fiat ante litis conteſtationem, cum rei litigioſæ nulla ſit venditio, *l. 2. l. fin. auth. litigioſa. & auth. nunc ſi heres. C. de litigioſ. gl. in c. ſæpè extr. de reſtit. Mynſ. 1. obſ. 55.* & debitor certus ſit, etſi non locuples *l. 1. C. de novat. l. ſi nomen. 4. ff. de hered. vel act. vend. Weſenb. in Parat. ff. eod. n. 6. Treutl. 1. diſp. 28. th. 4. lit. b.* *d)* ut hereditates *l. 1. & paſſim ff. de hered. vel act. vend.* & factâ traditione earum dominium cum omnibus commodis & incommodis tranſit, *l. 2. §. 9 ff. eod. l. 6. C. eod.* modò defunctus ſit is, cujus fuit, cum viventis nulla intelligatur hereditas *l. 1. ff. d. t. & ibi Weſenb. in Parat. numer. 2.* Utrum autem in hereditate vendita ea quantitas ſpectetur, quæ fuit mortis tempore, an ea, quæ fuit, cum hereditas adiretur, an ea, quæ fuit, cum hereditas venundaretur, quæſtionis eſt? Verius eſt hoc eſſe ſervandum, quod actum eſt. Plerunque autem hoc agi videtur, ut, quod ex hereditate pervenit, in id tempus, quo venditio fit, id videatur veniſſe, *l. 2. §. 1. ff. de hered. vel act. vend.* *e)* ut fructus & animalium fœtus *l. 8. in pr. l. 78. §. ult. l. 80. §. 2. ff. de contrab. empt.* Spes quoque & qs. alea inſtar rei cujuſdam emi-vendi poteſt, quod fit in emptione captus piſcium, avium, miſſilium, quibus caſibus, etiamſi nihil interciderit, ſubſiſtit emptio *l. 8. §. 1. ff. eod. l. 11. §. ult. l. ſi jactum 12. ff. de act. empt. l. 7. l. 11. ff. de hered. vel act. vend. Weſenb. in Parat. ff. de contrab. empt. Mejer. ad d. tit. th. 67. in fin.* *f)* *l. 28. ff. eod. l. 11. §. 2. ff. de act. empt.* quia venditor non neceſſe habet rem emptoris facere, *l. 25. ff. de contrab. empt. Vult. 1. J. R. 35. nu. 27.* Et hoc verum eſt quoad firmitatem contractus & præjudicium vendentis, ut non aliter obligetur exempto, ac ſi ſuam rem vendidiſſet, *arg. l. ſi fundum. C. de evict.* ratione

autem

autem repetionis differt ſciens emptor rei talis ab ignorante, cum hic re evictâ intereſſe ſuum à venditore conſequatur, *l. 6. C. de contrab. empt.* ille niſi ſubſecuta ſit evictionis ſtipulatio, ne quidem precium repetere poſſit, *l. 28. & ibi gl. C. de evict. arg. l. 13. ff. de jur. dot. & per ea, quæ tradit Schon. 1. diſput. feud. 9. th. 97. & 98. g) l. 13. §. fin. ff. de act. empt. l. 67. l. 73. l. 76. ff. de contrab. empt.* Unde venditô caſtrô etiam juriſdictio loco cohærens vendita cenſetur, *Bart. in l. 29. ff. de acquir. rer. dom. Menoch. 3. præſumpt. 57. Treutl. 1. diſput. 28. th. 4. lit. f.* h) *l. 25. l. pen. §. fin. ff. de contrab empt.* & quidem ad vacuam poſſeſſionem tradendam neceſſariò venditorem teneri, licet ſe non adſtrinxerit, verius eſt *l. 2. §. 1. l. 3. §. 2. ff. de act. empt. Mynſ. 1. obſ. 53. Weſenb. in Parat. ff. de contrab. empt. num. 13. Dn. Riemer. 10. qq. jurid. 10.*

THESIS IV.

Emi tamen nequeunt res ſua a, *res litigioſa* b, *feudum* c, *emphyteuſis* d *& ſimiles* e: *aliud eſt in emptione redituorum annuorum non uſuraria* f.

a) l. etſi 15. in fin. cum l. ſeq. ff. de contrab. empt. l. ei. 21. ff. de uſucap. quia quod alicujus eſt, amplius ejus fieri nequit *§. ſed ſi 10. Inſtitut. de legat. §. ſic itaque Inſtit. de actionibus*, niſi cum poſſeſſio aut jus aliquod, quod alteri competit, emitur *l. ſi in emptione 34. §. pen. ff. de contrab. empt. l. ſi aliquam 28. ff. de adquir. poſſ.* aut ſub conditione fiat *l. exiſtimo. 61. ff. de contrab. empt. Weſenb. in Parat. ff. d. t. nu. 7. in fin. b)* nec refert, ignoranti vendatur vel ſcienti *l. 1. in pr. & paſſim. ff. de litig. l. 2. l. ult. C. eod. l. 1. §. ult. ff. quæ res pign. vel hypothec. l. 13. ff. fam. herciſc. l. 1. C. com. div.* obſervato tamen hoc diſcrimine, ut ſciens non tantùm ad redhibitionem rei compellatur, ſed etiam precio privetur, quod venditor cum alia tanta quantitate fiſco inferre cogitur *d. l. ult. in pr. C. de litig.* Ignorans v. precium cum alia tertia parte à venditore recipiat, *d. l. ult. §. 1. Mejer. ad t. ff. de contrab. empt. th. 78. c)* Nam Vaſallus hoc feudo privatur, *c. un. in pr. Weſenb. habito ergò*

conſi-

conſilio. de probib. feud. alien per Frider. 2. f. 55. Borch. tr. feud. cap. 8. nu. 35. Mynſing. 6. obſ. 30. Schon. 1. diſp. feud. 9. theſ. 61. lit. d. quod tamen intelligunt traditione ſecutâ verè vel qs. licet Vaſallus in continenti id recuperet, *Zaſ. p. 10. feud. nu. 8. Schon. 1. diſp. feud. 10. th. 53. d) l. 3. C. de jur. emphyt. Treutl 1. diſp. 29. th. 13 lit. e. e)* Ut res Eccleſiaſticæ *l. jubemus 14. C. de SS. Eccleſ.* res immobiles dotales, *pr. Inſt. quib. alien. licet l. un. §. 15. C. de rei uxor. act. Nov. 61. c. 1. §. 3. in fin.* Prædia minorum ſuburbana & ruſtica, aliæque res, quæ ſervando ſervari poſſunt, *l. 22. C. de adminiſtr. tut. l. 1. in pr. ff. de reb. eorum, qui ſub tut. l. 10. & t. t. C. de præd minor.* niſi modo à legibus præſcripto vendantur, *Treutl. 1. diſp. 28. th. 5. lit. e.* Sic jure Sax. bona avita non poſſunt vendi, niſi prius proximis agnatis offerantur, iique emere recuſarint, *Fachs. diff. 5. in fin. Reinhard. p. 1. diff. 1. Coler. dec. 15.* quod hodie tantùm ad deſcendentes reſtringit *Nov. Elect. Sax. 31. p. 2. Dn. Foman. diſp. Juſtin. 22. th. 8. lit. b.* In genere autem verum eſt, quoties jus retractus competit, juſtum precium, imò tantùm, quantùm alius non fraudulenter offert, ſolvendum eſſe, *Nov. Elector. Saxon. 33. p. 2. Schon. 1. diſp. feud. 9. th. 106. Rober. diſput. Juſt. 17. th. 2.* & hoc jure intra annum quem uti oportere, *Nov. Elect. Sax. 32. p. 2.* quô effluxô tacita quædam juris remiſſio inducitur, adeò ut moræ purgatio non admittatur, *per text. in l. fin. ff. de decret. ab ord. fac.* Nam regulariter, quandò à lege vel ſtatuto certum tempus præfigitur, non admittitur moræ purgatio, quia terminus legis eſt peremptorius, *text. in c. pia. de except. in 6. Geil. 2. obſ. 19. n. 11. Mynſ. 3. obſ. 51. Vult. 1. f. 11. n. 108. f)* Sive in pecunia ſive in frumento, *Nov. 160. c. 1. Receſſ. Imp. de anno 1530. & 1548. tit.* von wucherlichen *Contracten Tiraq. de retract. lign. §. 1. gl. 6. nu. 15. & ſeqq. Covarr. 3. var. reſol. 7. Geil. 2. obſ. 5. n. 10. item 2. obſ. 7. cum 2. ſeqq. Forſter. 1. diſp. Juſtin. 18. th. 7. Mejer. ad tit. ff. de contrah. empt. Diff. Hotom. 2. obſ. 15. Salic. in auth. ad hac. C. de uſucap.*

THESIS V.

Precium in re alia quam nummo ſive pecunia

a *nume-*

a *numerata conſiſtere non poteſt* b, *idque certum eſſe oportet* c.

a) Pecuniæ uſus in emptione venditione propterea eſt commodior, quia omnes ſpecies rerum unam tantum habent æſtimationem ex ſubſtantia ſua: Verùm pecunia varias habet æſtimationes per gradus minutiſſimos, non reſpectâ ſubſtantiâ metalli, ſed publicâ auctoritate, quæ certam monetæ quantitatem determinat, eamque ſic dividit, ut ex facili omnium reliquarum rerum æſtimationem pecunia poſſis æquare, *Oldendorp. claſſ. 4. act. 1. p. 381. b)* §. *item. 2. Inſtit. de empt. & vend. l. 1.* §. *1. in fin. ff. de contrah. empt.* unde res pro re data precium non eſt, atque id ſi fiat, non eſt contractus emptionis venditionis, ſed permutatio aut alius contractus innominatus do ut des, *l. 1. ff. eod. l. 1. ff. de rer. permut. l. naturalis. ff. de præſcript. verb. Vult. 1. J. R. 35. nu. 37.* Quod autem hîc dicitur, precium in pecunia numerata conſiſtere debere, ita accipi debet, ut precium in pecunia numerata determinetur, in ſolutione ſiquidem benè poteſt res ſolvi pro pecunia, volente tamen venditore, non autem eo invito *l. precii C. de reſc. vend. fac. l. 2.* §. *1. ff. de reb. credit. Schneid. ad* §. *item precium. 2. n. 1.* Utrum autem res, quam meô nomine aliena pecunia comparavi, mea ſit, non ſine ratione ambigunt Interpp.? Meam eſſe verius eſt *l. 1. l. 8. & t. t. C. ſi quis alteri vel ſibi. Rober. diſp. Juſtin. 17. th. 1. c)* §. *ſed & certum. Inſt. de empt. & vend. l. 1. l. 6. ff. de reb. cred.* Precium verò certum eſt, ſi in conventione exprimatur, quantum ſit & eſſe debeat, vel ſi non quidem illud ipſum exprimatur, fiat tamen relatio ad id, ex quo certum eſſe poſſit, utputa ſi venditor dicat, ſe tanti vendere, quantum eſt in arca *l. hac venditio. 7.* §. *hujuſmodi. l. ſi quis fundum. 37. ff. de contrah. empt. Vult. 1. J. R. 35. num. 37. Dn. Ortolph. Foman. diſp. Juſtin. 22. th. 8. lit. c. Mejer. ad tit. ff. de contrah. empt. th. 20. Diſſ. gl. ad d. l. venditio. 7.* Precio autem, ejusq; quantitate in arbitrium alterius collatâ, nihil actum intelligitur, ſi is precium definire nolit aut non poſſit, §. *ſed & 1. Inſtit. de empt. & vend.* multò verò minus emptio venditio valet, quæ in arbitrium emptoris collata, utpu-

ta ſi volueris, rem tibi emptam habeto *l. 35. in pr. ff. d. t. Dn. Hillig. in Don. enucl. lib. 13. c. 1. lit. R. Gomez. 2. var. reſol. 2. n. 19.* quia comparandi conditione in ementis vel vendentis voluntate collatâ nulla obligatio eſt *l. 13. C. de contrah. empt.* & in arbitrium rei conferri non debet, ut ſit obſtrictus *l. 7. in pr. l. 34. §. 6. ff. d. t. l. 46. §. ult. ff. de V. O.* Ab utroque igitur contrahentium, ut emptio venditio valeat, res deſignanda & precium certum conſtituendum, *Vult. 1. J. R. 35. num. 40.* Non verò in precio requiritur, ut ſit juſtum reique emptæ æquivalens, cum venditio ſit, quolibet etiam precio accedente *l. 16. ff. de R. J.* unde etiam in precio emptionis licet contrahentibus naturaliter ſe circumvenire, *l. item. 22. §. fin. ff. locat.* Hic enim animus eſt omnium vili emere, carè vendere, quod ipſum confirmat *l. ſi voluntate. C. de reſc. vend. Oldend. claſſ. 4. act. 1. p. 387. Dn. Arum. exerc. Juſtin 14. th. 5.* Deceptionem autem, circumventionem & alia id genus non intelligi hic oportet pro fraudulento venditoris conſilio, quod vehementer damnatur, & ſi interveniat, reddit contractum bonæ fidei nullum *l. ſi dolo. C. de reſ. vend.* Verùm exaudiri debet deceptio, quæ reipſa contingit, & incuria contrahentium. *Dn. Arum. exerc. Juſt. 14. th. 5.* ſi tamen ultra dimidium juſti pretii alteruter contrahentium deceptus fuit, reſcinditur emptio venditio *l. 2. C. de reſc. vend. Rober. diſp. Juſtin. 17. coroll. 1. Dn. Arum. exerc. Juſt. 14. th. 18. Trentl. 2. diſp. 2. th. 9. lit. d. Diff. Cujac. 16. obſ. 18. item 23. obſ. 32. Menoch. arb. jud. cent. 1. caſ. 88. nu. 61. in fin.*

THESIS VI.

Conſenſus utrinque debet eſſe in præſens directus a, *liber* b, *verus nec ſimulatus* c, *perſpicuus* d, *& quidem tàm in ipſa ſpecie, quàm in materia rei, in emptionem venditionem principaliter deducta.* e, *non æquè in accidentibus* f.

a) Non in futurum, quia ſola promiſſio de contractu emptionis.

emptionis venditionis adhuc ineundo & celebrando emptionem venditionem non facit, ſed iſta vel in nudi pacti terminis ſubſiſtit, neque jure civ. ullius eſt effectus, vel ſi ſtipulationem habeat, contractum ab emptione venditione diverſum facit, cujus effectus ſit, non ut res tradatur, preciumq; ſolvatur, ſed ut contractus emptionis venditionis, qui nondum eſt, fiat & ineatur, aut certè is, qui ex ſtipulatione tenetur, ſi contractum inire nolit, id quod intereſt alterius præſtet, *Vult. 1. J. R. 35. nu. 46.* *b) l. invitum. C. de contrab. empt. l. nec emere. C. de jur. delib.* unde ſi quis vi vel dolo inducatur, ut emat vel vendat, emptio venditio nulla eſt, *l. 1. C. de reſc. vend. l. ſi fraude. C. de præſcript. long. temp. arg. l. 1. ff. quod metus cauſ. Dn. Arum. exerc. Juſtin. 14. th. 6.* Poteſt tamen, ut quis vendat, cogi vel invitus in teſtamento, *l. etſi 66. ff. de legat. 1.* vel ratione communionis, *l. Julianus 13. §. idem Celſus. ff. de act. empt.* Vel ſi Reſpub. aut civitas aliqua prematur annonæ inopiâ, *l. 1. §. cura carnis. ff. de offic. præfect. urb. Bart. & alii Interpp. in l. 1. C. de Epiſc. aud. Panorm. & cæteri Canoniſtæ in c. 1. extr. de empt. & vend. Mynſ. 5. obſ. 27.* Vel ob ſævitiam domini in ſervos *§. fin. Inſt. de his, qui ſunt ſui vel alien. l. 2. ff. eod.* vel favore quodam ſpeciali rei abalienatæ, *l. 2. C. de patrib. qui fil. diſtr. Mejer. ad tit. ff. de contrab. empt. th. 32.* qui caſus omnes ita exaudiendi ſunt, ut juſto precio diſtrahantur, *l. fin. C. de annon. Treut. 1. diſp. 28. th. 3. lit. d.* *c) l. 55. ff. de contrab. empt. l. 16. ff. de R. J.* *d)* aliàs obſcurus ſi ſit, emptio venditio quidem valet, ſed interpretatio fit contra eum, in cujus poteſtate fuit, legem contractuī apertius dicere, *l. veterib. 39. ff. de pact.* atque ita ferè contra venditorem *l. 21. l. 33. ff. de contrab. empt.* nonnunquam etiam contra emptorem, *l. 34. ff. eodem. Treutl. 1. diſp. 28. th. 7. lit. d.* *e) l. 9. l. 11. ff. d. t.* unde ſi error in corpore ſit, utputa ſi ego me fundum Cornelianum emere putem, tu Tuſculanum te vendere, emptio nulla eſt, *l. in venditionibus 9. in pr. ff. d. t.* idem dicendum, ſi diſſenſus & error ſit in ſubſtantia ſeu materia rei, utputa ſi æs pro auro veneat, plumbum pro argento *d. l. in venditionib. 9. §. inde quæritur. 2.* Cum autem in materia quidem erratur, ſed non omnimodò, emptio venditio valet, puta ſi quid vendatur

inauratum pro ſolido aureo *l. 14. ff. de contrab. empt. quam recte cum l. 41. in fin. ff. eod. conciliat Cujac. 2. obſ. 4.* f) utputa quando erratur in nomine vel qualitate rei, de corpore verò conſtet *d. l. in venditionib. 9. §. 1. l. 11. §. 5. ff. de act. empt. l. 35. §. 1. & ſeq ff. de legat. 3.* tenetur tamen hoc caſu venditor, quanti intereſt emptoris, ſe deceptum non eſſe *l. ſi ſterilis. 21. §. quamvis ff. de act. empt.*

THESIS VII.

Porrò contrahitur emptio venditio inter præſentes & abſentes a, *cum ſcriptura vel ſine ea* b, *purè vel ſub conditione* c, *& ſolent ei apponi varia pacta* d, *ex quibus frequentiſſima ſunt addictio in diem* e, *lex commiſſoria* f *& pactum de retrovendendo* g.

a) Sufficit enim ſi vel per nuncium aut literas ſuum declarent contrahentes conſenſum *l. 1. §. ult. ff. de contrab. empt. l. ult. C. ſi quis alt. vel ſibi t. t. Inſt. de oblig. ex conſenſ. l. 2. §. 2. ff. de O. & A.* *b*) *l. 2. ff. de contrab. empt. l. contractus. C. de fid. inſtrum. in pr. Inſt. de empt. & vend.* In ſcriptis autem celebratur emptio, quando inter partes in principio actum eſt, ut inde fieret ſcriptura, ſive hoc additum ſit, ut aliter contractus non valeat, ſive non, dummodò appareat de mente contrahentium, quod noluerint obligari, priuſquam ſcriptura perficeretur, *Schneid. ad pr. Inſt. d. t. n. 4.* Et venditionis inſtrumentum precii quantitate non expreſsâ nihil probat, niſi in certis quibuſdam caſibus, quos refert *Geil. 2. obſ. 13. Treut. 1. diſp. 28. th. 6. in fin.* An verò vendens fundum cum juribus & pertinentiis, etiam authentica inſtrumenta ad fundum pertinentia ſimul vendidiſſe cenſeatur, dubitant Interpretes? Aff. Placet, cum inſtrumenta apud eum eſſe debeant, ad quem pertinent, *l. ſi quis §. pertinere ff. de edend.* Nihil autem intereſt hic venditoris, qui omne jus ſuum vendidit, retinere inſtrumenta fundi: è contrario verò emptoris intereſt, authentica

tica

tica penes ipſum eſſe, ut habeat probationem originis fundi, quo ſc. pacto is ad autorem pręſentis poſſeſſoris pervenerit, *l. inſtrumenta in fin. & ibi Salic. C. de fideic. Coler. dec. 224.* *c) §. pen. Inſt. de empt. & vend. l. hæc 7 in pr. ff. de contrah. empt.* non legibus improbata *l. in emptione. 34. §. 1. ff. eod.* quæ contractum ſuſpendit, donec exiſtat *d. l. 7.* qua exiſtente venditio ad tempus contractus retrotrahitur, *l. neceſſario. ff. de peric. & com. Weſ. in Parat. ff. de contrah. empt. n. 10. Mynſ. ad §. emptio. n. 2. Inſtit. de empt. & vend.* *d) de quib. t. t. C. de pact. inter empt. Mejer. ad tit. ff. de contrah. empt. th. 51. & aliquot ſeqq.* *e)* Quæ nihil aliud eſt, quam traditio ſive collocatio rei penes emptorem hac lege, ut ſi quis intra certum diem meliorem conditionem attulerit, liceat venditori rem alii ex poſteriori venditione addicere *l. 7. l. 10. l. 11. in pr. l. 14. §. 1. & duob. ſeqq l. 19. ff. diem addict. Dn. Hillig. in Don. enucl. lib. 16. c. 18. lit. a.* Fit a. addictio vel purè, vel conditionaliter. Purè hoc modo: fundus iſte centum eſto tibi emptus, ſed ita ut meliore intra calendas pximas allatâ conditione ab emptione diſcedatur, & tunc ſtatim naſcitur empti actio, quoniam fructus, acceſſiones, & periculum rei venditæ pertinent ad emptorem. Conditionalitèr autem ita fit: hæc emptio ſit contrcta, ſi non melior conditio afferatur intra Calendas proximas, quo caſu actio empti non antea competit, quàm conſtet elapſo die meliorem conditionem ceſſare. Interim autem res cum fructibus & periculo ſpectat ad venditorem *l. 1. & l. ſeq. ff. de in diem addict. Oldend. claſſ. 4. act. 1. pag. 389.* Melior conditio afferri videtur, ſi vel precio ſit additum, vel ſolutio facilior aut maturior, vel quid utilius venditori offeratur, *l. 4. §. fin. cum ll. ſeqq. ff. eod. Althuſ. 1. J. R. 32. Weſ. in parat. ff. de in diem addict. nu. 4.* Priuſquam verò venditor ſecundo emptori meliorem conditionem offerenti rem addicat, emptorem primum de eo certiorem facere neceſſe habet, ut ſi quid alius adjecit, ipſe quoque ſi velit, plus adjicere poſſit, *l. 7. l. 8. ff. d. t. fac. l. 35. §. ult. l. 66. §. 1. ff. de contrah. empt. l. 1. §. 1. ff. de act. empt. l. 1. §. 1. ff. de ædilit. edict. Mejer. ad tit. ff. de in diem addict. th. 15.* *f)* quæ eſt, ut niſi intra certum diem precium exſolvatur, & venditor rem veniſſe nolit,

es inempta fiat, *l. 4. §. fin. l. 2. l. 3. ff. de leg. commiſſ.* quo caſu it reſtitutio rei venditæ cum perceptis fructibus & acceſſoriis *d. l. 2. & d. l. 4. Althuſ. 1. J. R 32* niſi emptor juſtas cauſas probare poſſit, quibus impeditus ſit in explicanda ad diem ſolutione, *Weſenb. in par. ff. de leg. commiſſ. circ. pr.* Commiſſa autem pactione in poteſtate venditoris eſt legem commiſſariam exercere vel precium petere, *d. l. 4. & d. l 3. Cujac. 16. obſ. 21.* cum in ejus commodum & favorem hæc pactio introducta ſit *d. l. 2. d. l. 3.* cui renunciare poteſt *l. pen. ff. de pact.* alterâ tamen viâ electâ amplius variare nequit *d. l. 4. §. eleganter. l. pen. ff. de lege commiſſ.* quia electione jus quæritur emptori, quod variatione venditoris interverti illi nequit *l. apud Aufidium. ff. de opt. leg. Weſenb. d. loc. circ. med. Oldend. claſſ. 4. act. 1. p. 386. g)* Quando res ita diſtrahitur, ut oblatô quandocunque vel intra certa tempora preciô res reſtituatur *l. 2. C. de pact. inter empt. Oldend. d. loc. p 385.* Quamdiu verò emptori precium non offertur, fructus ad emptorem pertinent, nec ante oblationem eoſdem reſtituere tenetur, *Mynſ. 6. obſ. 50.* & fructus tempore revenditionis pendentes inter emptorem & venditorem pro rata temporis dividi æquum eſt, *Fach. 2. cont. 6. Treut. 1. diſp 28. th 10 lit. c.* Hoc quoq; pactum tranſit in heredes, *per not. Geil. 2. obſ. n. 4. & 5.* & extraneo cedi poteſt, *Tiraq. in tract. de retract. lign. §. 26. gl. 3.* licet rem ipſam non afficiat, ſed tantum obligationem perſonalem contra primum emptorem ſuppeditet *l. 2. C. de pact. inter empt. Geil. 2. obſ. 16. Mynſ. 6. obſ. 69. Althuſ. 1. J. R. 32. Diſſ. Caſtr. in l. ſi cum venderet. ff. de pignor. act.* unde ſi ab emptore rurſus ſit vendita, prior venditor à ſecundo emptore rem non vindicat, ſed datur ei tantùm actio perſonalis adverſus primum emptorem in id quod intereſt, *arg. l. 4. ff. de leg. commiſſ. l. 16 ff. de in diem addict. l. 7 §. 5. ff. de pact. Zaſ. 1. conſ. 72. n. 23. Weſ. conſ. 39. nu. 6. Geil. 2. obſ. 16. nu. 3. Mynſ. 6. obſerv. 69.* Utrum verò huic pacto 30. annis præſcribatur, variant Dd? Negativa verior, *per rationes Geil. 2. obſ. 18. Mynſ. 1. obſ. 16. Rober. diſput. Juſtin. 9. coronid. 2. Diſſ. Ang. conſ. 54. Felin. in rub. extr. de præſcript. nu. 15. Roland. à Valle vol. 2. conſ. 21.*

THE-

THESIS IIX.

Eo verò fine emptio venditio ſit, ut neceſſariæ res inte homines communicentur a, *quâ poſtea perfectâ* b *omne commodum & incommodum rei venditæ ad emptorem ſpectat* c, *nec licitum eſt alterutri contrahentium à contractu recedere* d, *ſed precium emptor* e, *rem venditor tradere cogitur* f.

a) Et perpetuâ pecuniæ æſtimatione difficultatibus permutationum ſubveniatur, *l. 1. in pr. ff. de contrab. empt. Weſ. in parat. ff. eod. nu. 11.* Unde monopolia rectè prohibentur *in tit. C. de monopol.* cum is, qui monopolium exercet, augendo precia rerum non ſolûm ſuæ deſerviat avaritiæ ac aliis noceat omnibus, verùm etiam tollat verùm permutationis & ſuccedentis contract' emptionis & venditionis uſum, *Oldend. cl. 4. act. 1. p. 381.* *b)* Perficitur autem emtio ſtatim atque de precio convenit ac res certa eſt, *Molin. in conſuet. Pariſ. §. 3. gl. 10. n. 2. E. Cothman. vol. 1. conſ. 4. n. 7.* Quod ſi de rei qualitate aut quantitate nondum conſtet, imperfectus eſt contractus, veluti ſi vinum certo precio ad certam quantitatem ematur, non prius erit emptum, quam fuerit guſtatum & admenſum, *Weſ. in parat. ff. de peric. & commod. nu. 3.* Quod quoque procedit de reliquis rebus, quæ numero, pondere, menſura conſtant, ut non aliter quam ſi adpenſa, admenſa, adnumerata ſint, perfecta ſit emptio venditio, *l. quod ſæpè. 35. §. in his. ff. de contrab. empt.* in quibus omnibus conſuetudo loci attendenda erit *l. Impp. 71. ff. eod.* *c) §. cum autem Inſt. de empt. & vend. l. 8. ff. de pericl. & commod. l. 1. C. eod.* etiamſi traditio nondum intervenerit. *E. Cothm. d. loc. n. 5.* & res caſu fortuito perierit *l. 5. C. d. t.* Qui n. actionem habet ad rem petendam, is rem ipſam habere videtur *l. is qui ff. de R. J.* Proinde augmentum & acceſſio ad emptorem ſpectat §. *cum autem Inſt. de empt. & vend.* Ergò & periculum ſeu interitus *l. ſecundum naturam. ff. de R. J. Rober diſp. Juſt. 17. th. 4. Dn. Ortolph. Foman. d. ſp. Juſt. 22. th. 11. lit. a. Dn. Arum. Exerc. Juſtin. 14. th. 3.*

Dn-

Dn Petr. Theod. & Dd. communiter ad d. §. cum autem. Atque hæc omnia ita ſe habent, ſi emptione venditione purè contractâ per neutrum ſteterit, quo minus res interierit, alioquin utrius venditoris vel emptoris facto id contigerit, ejus erit periculum, ſi utriusque, emptoris, niſi venditor dolum adhibuerit. *Julianus 13. §. in his ff. de act. empt. l. illud 17. ff. de pericul. & commod.* Ex pacto tamen ſpeciali poteſt omne periculum, etiam caſus fortuiti, ad venditorem pertinere, *l. qui in venditione in pr. ff. d. t.* qui non niſi ad cuſtodiam tenetur, qualem bonus vir & paterfam. ſuis rebus adhibere ſolet, *§. cum autem Inſt. de empt. & vend. l. 5. §. 2. ff. commod. l. 23. ff. de R. J. Oldendorp. d. loc. p. 400. Vult. 1. J. R. 35. nu. 72. d)* Quia ut ab una parte non perficitur, ita nec reſcinditur, ne reſcripto quidem Principis *l. 3. l. 4. l. ratas. C. de reſcind. vend. l. 3. ff. eod.* etiamſi altera pars in implendo contractu moram faciat *l. ea conditione. 14. C. d. t. l. incivile C. de rei vind. l. 8. l. 9. C. de vind. l. 8. l. 9. C. de contrab. empt.* adeò etiam, ut nec jactura arrharum emptionem perfectam annihilet *l. 1. C. quand. licet ab empt. reced. Don. 13. com. 1. & ibi Dn. Hillig. in not. lit. z. Weſ. in parat. ff. de contrab. empt. Dn. Arum. exerc. Juſtin. 14. th. 9. Dn. Pet. Theod. ad pr. Inſt. de empt. & vend. Diſſ. Treutl. 1. diſp. 28. th. 8. lit. b. Althuſ. 1. J. R. 32. Mynſ. & Dd. communiter ad d. pr. Inſt. de empt. & vend.* niſi res adhuc ſit integra, hoc eſt, ſi nondum res tradita aut precium numeratum ſit, *l. ab emtione 58. ff. de pact. l. 2. l. 3. ff. de reſc. vend. l. ſi dolo. C. eod. l. 1. l. 2. C. quand. licet ab emp. reced. l. Celſus 6. in fin. ff. de contrab. empt. Vult. 1. J. R. 35. nu. 74. e) l. Julianus 13. §. offerri. 8. & ibi Coſtal. ff. de empt. l. ult. ff. de condict. cauſ. dat. l. 1. ff. de rer. permut.* cum ſit generis debitor, niſi fidem venditor de eo habeat, *l. ut res 53. ff. de contrab. empt. l. procuratoris. §. pen. ff. de tribut. act. §. vendita. Inſt. de rer. div. Althuſ. 1. J. R. 32. Weſ. in parat. ff. de contrab. empt. n. 12. f)* & quidem præciſè, ita ut præſtando intereſſe non liberetur, modò tradendi facultatem habeat, *l. 11. §. 2. l. 30. ff. de act. empt. Oldend. d. loc. p. 383. Treutl. 1. diſp. 28. th. 2. lit. c. Forſter. 1. diſp. Juſtin. 18. theſ. 3. Dn. Arum. exerc. Juſt. 14 th. 2. Dn. Rum. 10. qq. jurid. 9. Diſſ. Vaud.*

lib.

lib. 1. quæſt. 9. Fachin. 2. contr. 30. Gæd. de contrah. & com. ſt. c. 9. concluſ. 4. nu. 65. & ſeqq.

THESIS IX.

Denique ex hoc contractu naſcitur actio empti & venditi a: *Illa eſt, qua emptor ejusvè heres adverſus venditorem ejusque heredem ſoluto precio* b *ad rem venditam, ejusque poſſeſſionem vacuam* c, *unà cum fructibus & acceſſionibus, à tempore contractus perceptis* d, *ſibi tradendam, aut ſi malit, ad intereſſe præſtandum experitur* e: *Hæc eſt, quâ venditor ejusvè heres* f *adverſus emptorem ejusvè heredes ad precium rei emptæ unà cum uſuris, nec non ad omne, quod ei præſtari oportet* g, *conſequendum experitur.*

a) Utraque civilis *l. proinde 13. ff. de ædilit. edict.* bonæ fidei *l. ex empto. 11. ff. de act. empt. §. actionum. 28. Inſt. de act.* perpetua, *Dd. in l. 2. C. de pact. inter empt. l. 3. C. de præſcript. 30. annor.* Et actio ex empto tres alias actiones complectitur, actionem de evictione, quâ emptor experitur adverſus venditorem, ſi non fuerit dominus rei venditæ, & res evincatur: actionem redhibitoriam, quâ emptor agit ad reſcindendum contractum, ſi vendita ſit res habens vitium latens: actionem præſcriptis verbis, ſi venditor pacta adjecta emptioni non ſervarit, nec placitis paruerit, quo caſu emptor habet adverſus venditorem actionem præſcriptis verbis ad impletionem pactorum, *Mynſ. ad §. precium autem. nu. 8 Inſtit. de empt. & vend.* *b)* etſi venditor id non petierit, *arg. l. 13. §. 6. ff. de act. empt. l. 8. C. eod.* Generaliter enim hic verum eſt, cum primum implere debere ex ſua parte contractum, qui primum agere intendit *l. quod vendidi 19. ff. de contrah. empt. Weſ. in parat. ff. de act. empt. n. 6. Cujac. 23. obſ. 15. Althuſ. 1. J.*

32. Precium autem integrum ſolutum aut oblatum eſſe quiritur, adeò ut ſi unus nummus deficiat, actor depelli ſſit exceptione precii non ſoluti, niſi fides habita ſit de ecio *l. Julianus 13. §. afferri. 8. ff. de act. empt.* c) *l. 2. §. 1. & Bart. & Coſtal. l. 3. §. 2. ff. d. t. l. 8. C. d. t. l. 78. §. 1. ff. de contr. empt. l. 12. C. de probat. Mynſing. 1. obſ. 53.* d) *d. l. Julianus 13. §. 10. l. pen. C. de act. empt. Geil. de pignorat. obſ. 15.* e) In arbitrio ſiquidem emptoris poſitum eſt, utrum ad rem, an ad intereſſe agere velit, idque tàm contra ipſum venditorem, quàm contra heredem ipſius, *arg. l. 14. C. de donat. l. 49. ff. de O. & A.* Jure tamen Sax. ſi venditor ante traditionem moriatur, heres ejus præcisè ad rem tradendam non tenetur, ſed reddendo precium & ſolvendo intereſſe liberatúr, *art. 9. lib. 1.* Landr. *Reinh. lib. 2. p. 1. diff. 13. Coler. dec. 8. nu. 5. & duob. ſeqq. ubi tamen in fine putant, hoc accipiendum de eo caſu, quo heres venditoris facultatem tradendi non habet, atq; ita nulla eſſet differentia.* Solent autem illis in locis, ubi Jus Sax. viget, cauti emptores curare, ut tempore venditionis filius vel heres ſimul renunciet juri ſuo, & de non contraveniendo contractui ſemel perfecto caveat, *Treutl. 1. diſp. 28. th. 11. lit. f.* f) Modò is prius mercem ſeu rem venditam, ſi corporalis ſit, emptori reo tradiderit *l. qui pendentem. 25. ff. de act. empt.* Sin verò incorporalis ſit, eandem ceſſerit, *l. 3. §. 2. ff. eod.* alioquin ab hac actione venditor exceptione rei venditæ & non traditæ aut non ceſſæ repellitur, donec plenè rem tradat aut cedat *d. l. qui pendentem. 25.* quâ traditione, ſi ipſe fuit dominus, dominium in emptorem, ſi non dominus, uſucapiendi duntaxat poteſtatem transfert cum evictionis cautione, quæ loco dominii ſecurum reddit emptorem *l. ex empto. 11. ff. d. t. Weſ. in parat. ff. d. t. n. 4. in fin.* g) *l. initio 5. C. de pact. intr. empt. l. evictis 18. §. fin. ff. de uſur. l. Julianus 13. §. 20. ff. de act. empt. Mynſ. 4. obſ. 65. Oldendorp. claſſ. 4. act. 1. p. 385.* Hinc quæſitum eſt, cum ſtatuto ſive jure provinciali Sax. non valeat hypotheca immobilium, extrajudicialiter facta, ſi venditor fundi vel alterius rei immobilis acceptâ parte precii, donec reſiduum ſolvatur, in inſtrumento venditionis ſibi expreſsè reſervaverit hypthecam in re vendita, an ea valeat omiſsâ

ſolenni-

ſolemnitate judiciali, ita ut præferatur aliis creditoribus, qui poſteriorem hypothecam judicialem ſunt conſecuti? Neg. *Müller. 1. ſemeſtr. 4. Treutl. 1. diſp. 28. th. 11. lit. g.*

Ad Politiſſimum Dn. RESPONDENTEM.

Quod, proſperantis ſortis actus alite,
Nec invidendâ Palladis
Correptus aurâ, non ſuperba Cypridos
Bacchique curas Numina,
Sed, deſtitutas æquitate Judicis
Quæ dereliquit antea
Terras, laborioſus Aſtræam colis,
Ac juris Architectonas;
Et nocte, ſilvis quando beſtiæ latent
Formidoloſæ, languidæ
Dulci ſopore, cumque Phœbus ſidera,
Veniens Eoô littore,
Fugat, revolvis omne jus Quiritium
Decemvirale, maximis
Sudoribus; nuperque præſidio Ducis,
Inſtar periti Scævolæ,
Ediſſerentis EMMERICI *Cæſarum*
Leges, Reſpondentis *vices*
Studiô laborioſiore ſuſtines,
Et explicas contractuum
Inſigne membrum, quidque legis æquitas,
Vel Gentium jus ſuadeat,

Vel

Vel longa conſuetudo, quæ regis vicem,
Et imperantis obtinet;
Perenni-pulchrum Corculum Novenſilum
Sororum, & ipſius Dices
O & meorum prima pars ſodalium,
HELMSTORFI, *amice candide:*
Inuſitatâ non Camœnâ proſequar,
Præconiumque ad ætherem
Imbellis eruditionis conſcius
Gratis Jambis efferam.
Quin perge perge, & liberali vindica
Manu Dicen, noſtro ordini
Deam dicatam; nec tremiſcas lividas,
Et ſæculi malas aves,
Quas imperita tollit indignatio
In proximum cœlo genus:
Adoreaq; laudis, atque gloriæ,
Et præmiorum nobilem,
Non impotens oblivio Te *proteret,*
Quin & loquentur poſteri,
Quorum ſuperbis additus præconiis;
Illuſtre lucebis jubar.

David Breithaupt Crucisburgo-
Thuringus.

FINIS.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE